

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
యాదవాభ్యుదయే మహాకావ్యే

॥ ఏకోనవింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ ఏకోనవింశః సర్గః ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

నిత్యప్రబుద్ధమపి నిర్మలయా స్వదృష్ట్యా

నిద్రాణవద్ధరనిమీలితనేత్రపద్మం ।

ప్రాబోధికీభిరుపసేదురితేవ వాగ్భిః

స్వాధీనమర్త్యతనయం శ్రుతివందినస్తం ॥ 19.1 ॥

యామిన్యపైతి యదునాథ విముంచ నిద్రాం

ఉన్మేష మృచ్ఛతి తవోన్మిషితేన విశ్వం ।

జాతః స్వయం ఖలు జగద్ధితమేవ కర్తుం

ధర్మప్రవర్తనధియా ధరణీతలే త్వం ॥ 19.2 ॥

అశ్రాంతసంతతిభిరాభరణప్రకాశైః

ఆరాత్రికం ప్రముఖయంత్య ఇవోపచారం ।

ఇచ్ఛంతి తే ప్రథమదృష్టిమనన్యలభ్యాం

పద్మాననాః పదనివేశనధన్యహస్తాః ॥ 19.3 ॥

వృద్ధాః కథంచిదరరం వ్యతిభిద్య హైమం

దౌవారికాస్తవ గృహీతసుజాతవేత్తాః ।

నిర్గచ్ఛతః ప్రవిశతశ్చ నిశామయంతో

నాథ త్వదేకహృదయా న భజంతి తంద్రీం ॥ 19.4 ॥

విశ్వైకతీర్థభజనేన విశుద్ధిమంతో

నిద్రోజ్ఞితా నిగమసీమ్ని నిశాత్యయే చ ।

వైతానికాన్ విధివశేన విహృత్య వహ్నిన్
పుణ్యాశయాః పరిచరంతి పురోధసస్తే || 19.5 ||

నిద్రావశేన నిభృతేక్షణముత్థితానాం
ద్విత్రాణి మంధరపదాన్యపగత్వరీణాం |
కాలే గృహీతముచితే రశనాః కథంచితే
మౌనవ్రతం జహతి ముగ్ధవధూజనానాం || 19.6 ||

సంత్యజ్యతే తరలమౌక్తికజాలదృశ్యైః
తారాగణైస్త్రైదశవర్త్య తమాలనీలం |
పద్మాపతేరమృతనిర్మథనావసానే
దుగ్ధాంబురాశిపుషత్తైరివ రూపమగ్ర్యం || 19.7 ||

నాథ స్ఫురంతు్యపయతి ద్యుమణిప్రకాశే
న జ్యోతిరింగణగణా న చ తారకాద్యాః |
తేజస్వినోఽపి తమసైవ సమృద్ధిమంతః
త్వత్సన్నిధౌ ముషితభాస ఇవ త్వదన్యే || 19.8 ||

ఆనర్తితాన్ సలలితం దివసావసానే
వాచాలరత్నవలయైర్నిజహస్తతాలైః |
నిద్రాలసాన్ మృగదృశో గృహనీలకంఠాన్
ఆవాసయష్టిశిఖరాదవరోహయంతి || 19.9 ||

నృత్యంతు్యదీరితఘనస్తనితామకాండే
నేదీయసీం తవ నిశమ్య విభాతనాందీం |
చిత్రాతపత్రపరిమండలచారుబర్హాః
శృంగారయోనిశరపత్రరుచో మయూరాః || 19.10 ||

నిర్గత్య చిత్రగరుతో నిలయాంతరేభ్యః
 తారస్వనాస్తరుణవిద్రుమతామ్రచూడాః |
 రత్నాంకణేషు రమణీభిరవేక్ష్యమాణాః
 క్రీడారణం విదధతే కృకవాకువర్యాః || 19.11 ||

ప్రాప్తాస్తలం హరితకోమలబాహ్యపత్తైః
 కించిత్పరిస్ఫురితశోణముఖైః సరోజైః |
 వామభ్రువాం వలయపంక్తిషు సంచరంత్యో
 మంజు క్వణంతి మణిపంజరశారికాస్తే || 19.12 ||

ప్రత్యక్షితే తమసి యాస్యతి విప్రకర్షం
 సంఛన్నభానుమతి సంప్రతి జీవలోకే |
 గంగాయమానసలిలం నిజరశ్మియోగాత్
 సింహాసయేవ సితభానురుపైతి సింధుం || 19.13 ||

ప్రత్యూషఘర్మసమయేన సమగ్రధామ్నా
 శోషం వ్రజత్యమృతరశ్మిమయూఖపూరే |
 అహ్నాయ కైశ్చిదభిఘాతమవాప్నువత్యః
 తారాః ప్రయాంతి విలయం తనుబుద్బుదాభాః || 19.14 ||

పత్యున్న్విషాం ప్రజహతః ప్రథమాబ్ధితల్పం
 సంధ్యాసరోరుహదృశః ప్రథమోత్థితాయాః |
 సీమంతితే తిమిరకుంతలమధ్యభాగే
 సిందూరరాజిరివ భాతి మయూఖరేఖా || 19.15 ||

జ్యోత్స్నాపదేశమవధూయ సితోత్తరీయం
 స్తోకావశేషితసదాభరణప్రబంధా |
 అంగీకరోత్యరుణభావితమంగరాగం
 ప్రాచీ దిశా దినపతిం పరిభోక్తుకామా || 19.16 ||

నిర్ణిజ్య సంప్రతి నిశాంగనివేశలగ్నం
 కాలేయపంకమివ సంతమసం కలంకం ।
 క్షోణీభృతామరుణదీధితయోఽనురక్తాః
 పాదానలక్తకరస్థైరివ రంజయంతి ॥ 19.17 ॥

ప్రాదుర్భవిష్యతి చరాచరజంతువర్గే
 ప్రాప్తాఽరుణేన విధునా తమసా చ వేలా ।
 ఆభాతి భావితపరస్పరలేశయోగా
 మాయావిపక్తిరివ లోహితశుక్లకృష్ణా ॥ 19.18 ॥

ఉన్నిద్రపద్మనయనః సుభగోత్పలాభః
 సంభావితో మునిగణైరుపపన్నబోధైః ।
 రాగోత్తరాం శ్రియమవాప్య రథాంగశోభీ
 జాతః స ఏష సమయో జగదేకసేవ్యః ॥ 19.19 ॥

నీతః శ్రమం నిహతరాత్రివరూఢినీకః
 చంద్రాతపత్రవినిపాతవిలుప్తభూమా ।
 ప్రత్యూషవైరివిభవేన పరాహతాత్మా
 కాలప్రతీక్ష ఇవ గచ్ఛతి కామవీరః ॥ 19.20 ॥

యోఽసౌ జనస్య దిశతీవ సుధానిధానం
 జాతధ్వనిః శ్రుతిషు జాగరదుందుభిస్తే ।
 మన్యే స ఏవ మదనస్య నిశాచరస్య
 స్వచ్ఛందసౌప్తికనివృత్తిమభివ్యనక్తి ॥ 19.21 ॥

అంతర్బహిశ్చ తమసా పరిముచ్యమానే
 జాగర్యయా జగతి సంప్రతి దీప్యమానే ।
 పంచాయుధశ్చిరపరిశ్రమశాంతిమిచ్ఛన్
 నిద్రాముష్ణైతి హృదయేషు నితంబినీనాం ॥ 19.22 ॥

అగ్రే భవన్ గురురివ స్వయమానకానాం
 ఆదిష్టసంపదివ కంధరయా తవైషః |
 వ్యక్తప్లుతేన నినదేన విశుద్ధవర్ణః
 ప్రస్తౌతి నాథ నిగమాన్ ప్రతిబోధశంఖః || 19.23 ||

ముగ్ధాః స్వముష్టిపరిమేయమనోజ్ఞమధ్యాః
 పర్యాయచాపలతికా ఇవ పంచబాణః |
 ప్రాస్థానికప్రణయదుర్విన్యాయోపశాంత్యై
 ప్రత్యక్షయన్ ప్రతినివర్తయతీవ యూనః || 19.24 ||

అంతశ్చకాసదసితోత్పలమంకయోగాత్
 భాసోన్మదేవ పరిమీలితతారకార్థా |
 నిష్పీతకాంతిమకరందరసం ప్రతీచ్యాం
 నీహారభానుచషకం నిదధాతి సంధ్యా || 19.25 ||

దృష్ట్వా నిమీలితవతీం నియతిప్రభావాత్
 ఆత్మప్రియాం కుముదినీమవధూతధామా |
 చ్యోతత్తుషారనయనోదకబిందురిందుః
 ప్రస్థానమిచ్ఛతి మహాత్ప్రతిపన్నదైన్యః || 19.26 ||

భోక్తుం దివం నిజవియోగవిలుప్తదీప్తిం
 ప్రాగేవ తీవ్రరుచినా ప్రహితేవ సంధ్యా |
 మాలిన్యయోగమపనీయ కరావమర్తైః
 ప్రాయో యథార్హమనులింపతి కుంకుమేన || 19.27 ||

అర్ధేన పాటలమనూరుకరానుషంగాత్
 అర్థాంతరేణ మణిమేచకమంతరిక్షం |
 అస్పృష్టతాపమధిరోహతి నిస్తమస్కం
 సంవీతపీతవసనేన తులాం త్వయైవ || 19.28 ||

పద్మాపదాంబురుహయావకపింగభాసా
 భాసా నితాంతముదయాంతరితస్య భానోః |
 ఆరజ్యతే గగనమద్య జగత్ప్రసూతేః
 నాభీసరోరుహభువా రజసేవ గాత్రం || 19.29 ||

దగ్ధం తమో దనుజబృందమివాంబురాశేః
 ఉత్తస్థుషో మధురిపోరివ తిగ్మధామ్నః |
 ఉన్మేషిణీ సుమనసాముదితా పురస్తాత్
 చక్రప్రభామనుకరోతి మరీచిమాలా || 19.30 ||

దృష్టిద్వయం నియతకాలమిదం ప్రజానాం
 ఏకా నిమీలతి తయోరితరాఽప్యలక్ష్యా |
 తత్తాదృశోస్తవ దృశోర్యుగపత్ప్రబోధాత్
 ఆలోకయోగమనఘం భజతాం త్రిలోకీ || 19.31 ||

ప్రాచీనశైలవిషయే ప్రచురాంశురేఖాం
 సంధ్యాదశామరుణరాగఘృతావసీక్తాం |
 కాలో నిధాయ సృజతీవ శనైస్తదంతే
 తిగ్మద్యుతిం త్రిభువనైకమహాప్రదీపం || 19.32 ||

పర్యాప్తరశ్మినికరేణ సువృత్తభూమ్నా
 సూర్యేందుబింబయుగలేన సమస్థితేన |
 ఆభాతి కాలవణిజా పరికల్పమానా
 నక్తందివక్షణతులేవ నభః స్థలశ్రీః || 19.33 ||

నైశం తమః క్షిపతి నందితచక్రవాకే
 పద్మాన్ ప్రబోధయతి భావితమిత్రభావే |
 దృష్టిం ప్రసాదయతి దర్శితసత్పథేఽస్మిన్
 దోషోల్బణా కుముదినీ బహుమానశూన్యా || 19.34 ||

పాదస్పృశాం దిశతి భూమిభృతాం ప్రకాశం
 సత్త్వం సమేధయతి సద్భిరుదీరితార్ఘ్యః |
 తేజోగణానపి తిరస్కురుతే స్వదీప్త్యా
 చక్రప్రియస్త్యమివ సంప్రతి చండభానుః || 19.35 ||

ఆజానపాండరతనుః పరభాగమృచ్ఛన్
 నీలాంబరద్యుతిముషా నిజలాంఛనేన |
 స్థీతాకృతిః పరిగతో మదరాగలక్ష్మ్యా
 వీర త్వదగ్రజ ఇవైష విభాతి చంద్రః || 19.36 ||

సంధ్యోపరాగసమయం ప్రతిలభ్య పుణ్యం
 స్నాతుం నిశా గగనసౌధతలావతీర్ణా |
 ఆరక్తరూపమవలంబయతా కరార్గం
 పత్యా సహ ప్రవిశతీవ పరం సముద్రం || 19.37 ||

దేవ త్వయావ దివసాగమజాగరూకే
 సంరక్తవిశ్వముదయం సవితర్యుపేతే |
 అస్తం శనైరభిపతన్ భజతే మృగాంకః
 త్వద్వైరివారవనితావదనేంద్వవస్థాం || 19.38 ||

రాజాఽస్తమేతి సుహృదా మదనేన సార్థం
 దీనాకృతిః కుముదినీదృఢబద్ధకోశా |
 వైరీ సమేతి విషమాశ్వ ఇతీవ భీతా
 ఛాయాచ్ఛలేన భజతే గగనం త్రియామా || 19.39 ||

ఆమృశ్య రాత్రిమరుణోదయజాతపుష్పాం
 ప్రాప్తానుతాప ఇవ సత్పథలంఘనేన |
 జ్యోత్స్నాంశుకం ద్విజపతిః పరిధాయ నూనం
 వ్రీడానతో విశతి వారినిధిం వివర్ణః || 19.40 ||

అభ్యేతి భానురుదయాద్రిమసహ్యతేజాః
 స్థాతుం స ఏష సమయో న మమేతి పశ్యన్ |
 ప్రాయః సమాశ్రయతి పాశభృతాభిగుప్తం
 తారాపతిశ్చరమసాగరతోయదుర్గం || 19.41 ||

మూలే మనాగ్భవతి ముంచతి పూర్వభాగం
 శైథిల్యమృచ్ఛతి తమాలరుచిస్త్రీయామా |
 ఆకృష్యతే చరమశైలవనే విహర్తుం
 సీరాయుధేన యమునేవ సుధాంశునేయం || 19.42 ||

ప్రస్థానకాలభజనాత్ పరితోషితేన
 జ్యోత్స్నాత్మికాం హరివధూసహజేన దత్తాం |
 ప్రాయేణ నాకవనితానఖదీప్తి లక్ష్మ్యాం
 శేషాపటీం చరమభూభృదసౌ దధాతి || 19.43 ||

సూక్ష్మాభిరామనిజదీధితిసూత్రలంబీ
 పర్యంతలగ్నతిమిరాలకదర్శనీయః |
 సిందూరరంజిత ఇవైష విభాతలక్ష్మ్యః
 సీమంతమౌక్తికమణిః ప్రతిభాతి చంద్రః || 19.44 ||

ప్రాలేయరూషితమిదం ప్రథమేతరాభౌ
 మగ్నైకదేశమనుయాతి మృగాంకబింబం |
 మానచ్ఛిదాం మకరకేతనసాయకానాం
 శాణోపలం చిరనిఘర్షణకర్శితార్థం || 19.45 ||

ఆదౌ వరాభముదితం శరపాండు మధ్యే
 పశ్చాన్మధూకపరిధూసరమిందుబింబం |
 సంపద్యతే పునరదృశ్యతమామవస్థాం
 కాలార్పితం కరజచిహ్నామివ క్షపాయాః || 19.46 ||

నైశం తమిస్తమరుణేన విలుప్తసారం
 నిః శేషయన్నయముదేతి మయాఖమాలీ |
 సత్సేవనేన పురతో ముషితైకదేశం
 విద్యావతాం వృజినరాశిమివాంతరాత్మా || 19.47 ||

ఉద్గచ్ఛతా పురుషకేసరిణేవ పూష్ణా
 కాలే తమో విదలితం కరజైః ప్రవాలైః |
 గాఢం హిరణ్యకశిపోరివ గాత్రమన్యత్
 సంధ్యాచ్ఛలేన రుధిరం క్షరతీవ సాంద్రం || 19.48 ||

ప్రాప్తోదయస్య తపనస్య తవేవ ధామ్నా
 క్షిప్తో గుహాంతరనిరుద్ధ ఇవాంధకారః |
 విశ్వావలోకననిరోధవియాతవృత్తైః
 అత్యాహితస్య పరిపాకమివైష భుంక్తే || 19.49 ||

మగ్నా చిరం మహతి సంతమసాంబురాశౌ
 దంష్ట్రాభిరామరుచినా దివసాగమేన |
 ఉత్క్లిప్యతే దనుజశోణితలోహితేన
 ప్రాయో వరాహవపుషా విభునేవ భూమిః || 19.50 ||

నిద్రామపాస్య తమసా చ దృశో నిరోధం
 ప్రత్యజ్ముఖం ప్రథమతః ప్రథయన్ ప్రకాశం |
 నిఃశ్రేయసప్రతిపదేన నిజేన ధామ్నా
 విశ్వం సమాధిరివ దర్శయతే వివస్వాన్ || 19.51 ||

ఆశాపరీతమవివేకమివాంధకారం
 శంకాశతాస్పదమలక్ష్మితసర్వతత్త్వం |
 నిర్ఘాయ సంప్రతి నిశామివ బాహ్యావిద్యాం
 తత్త్వావసాయ ఇవ భాతి విభాతకాలః || 19.52 ||

నిర్విశ్య చంద్రసితపద్మరసం నిశాత్మా
 లోలంబజాతిరభితో లులితాన్యపుష్పా |
 త్వద్వక్షచంద్రనిరపాయరసానిదానీం
 పద్మానుపైతి పరితోషితరాజహంసాన్ || 19.53 ||

నాత్యంతతః కుముదినీ ప్రతిపన్ననిద్రా
 నాతీవ బోధముపయాతి సరోజినీ చ |
 ఏతేన నూనమనయోరవిశేషదృశ్యా
 నాథానువృత్తినియతేవ భవత్యవస్థా || 19.54 ||

పర్యస్యతా సురభి పద్మపరాగజాలం
 పక్షానిలేన పరిధూననసంభవేన |
 సంధుక్షయంతి మకరధ్వజహవ్యవాహం
 శాంతం పునఃపునరమీ సరసీషు హంసాః || 19.55 ||

కాలోత్థితాః స్థితిభృతో గుణయంత్రితత్త్వాత్
 దానోదకార్ద్రకరపుష్కరదర్శనీయాః |
 సంభావయంత్యభిముఖాః సమయోపయాతాన్
 భృంగాన్ వనీపకజనానివ వారణేంద్రాః || 19.56 ||

గంజాముపేత్య మదకుంజరగండపాలిం
 మత్తాన్ సమీక్ష్య మధుపాన్ పరిఘూర్ణమానాన్ |
 శుద్ధాని హంత కుముదాని తమస్యపేతే
 భూయస్తదన్వయభయాదివ సంకుచంతి || 19.57 ||

సత్త్వక్షమాధికతయా శయితాః పృథివ్యాం
 నిద్రామయీం వ్యపగమయ్య నిజామవిద్యాం |
 నిః సంగవృత్తినియతాః స్థిరసంయమార్థాః
 ముంచంతి సంప్రతి మదం ముదితా గజేంద్రాః || 19.58 ||

సైన్యాదయస్తవ హయాః సమయే ప్రబుద్ధాః
 చత్వార ఏవ నిగమాస్తవ మూర్తిమంతః |
 ఆవర్తయంత్యతనుహేషితవీచిభేదైః
 వైరాత్రికం వటుభిరధ్యయనం ప్రవృత్తం || 19.59 ||

ఆయోధనే విహరణేఽప్యవధానవంతః
 ప్రాజ్యైః పరిచ్ఛదపరిష్కరణోపచారైః |
 సంయోజయంతి రథయోగవిదః శతాంగం
 తార్క్ష్యం ద్వితీయమివ సారథయస్త్యదీయం || 19.60 ||

నిద్రావశేషవిగమేఽపి మదానుషంగాత్
 మందం దృశో ముకులయంతి మదావలేంద్రాః |
 ఏషామనూరుకిరణైరరుణీకృతానాం
 సప్తస్తుతాం భవతి సాంధ్యపయోదలక్ష్మీః || 19.61 ||

ఆలక్ష్య దూరమవరోధగృహాదముష్మాత్
 స్వాభావికం వదనమారుతసౌరభం తే |
 అంభోరుహం గుణమపత్రపయన్ సమీరో
 మందం పరిభ్రమతి మందిరదీర్ఘికాసు || 19.62 ||

ఆఘూర్ణితాని మృదునా పవనేన పద్మా -
 న్యావేదయంతి మదలేశమయీమవస్థాం |
 నిర్గచ్ఛతాం తవ చ వారవధూజనానాం
 నిద్రావశేషకలుషాణి విలోచనాని || 19.63 ||

రేణూత్కరాః సరసిజోత్పలకైరవాణాం
 కుర్వంత్యనూరుతిమిరేందురుచిప్రకాశాః |
 ప్రాయః సముద్రతరుణీపరికర్మభూతాం
 చర్చ్ఛాం నవీనఘృణాగురుచందనానాం || 19.64 ||

అధ్యాసితం కుముదతల్పమపోహ్య కాలే
 పద్మోత్పలాని శనక్తైః శ్రియమావ్రజంతీం ।
 సంవీజయంత్యలఘుచామరదర్శనీయైః
 పక్తైః స్వయం పరిజనా ఇవ రాజహంసాః ॥ 19.65 ॥

ప్రత్యూషలక్షణరసాయనసంప్రయోగాత్
 ప్రాలేయరశ్మిమహసా జరసేవ ముక్తాః ।
 పద్మోత్పలప్రభృతిభిః పరికర్మవత్సైః
 గృహ్లాంతి యౌవనదశాం గృహదీర్ఘికాస్తే ॥ 19.66 ॥

జెద్వానికీషు సుమనః స్వనవాప్తపూర్వం
 నూనం సరోరుహవనేషు చ నూతనేషు ।
 ఆదిత్యతే వదనమారుతసౌరభం తే
 శయ్యానికాయ్యమభితో విహరన్ సమీరః ॥ 19.67 ॥

అర్చ్యస్య సంప్రతి సతామవగాఢతీర్థా
 మన్యే ప్రగృహ్య నలినీ మకరందమర్ఘ్యం ।
 వ్యక్తద్విరేఫనినదా విహితాభిముఖ్యా
 పత్యున్న్విషాం ప్రణయతీవ కరప్రసారం ॥ 19.68 ॥

జ్యోత్స్నాసఖీం కుముదినీం భ్రమరః ప్రహృష్యన్
 నిర్విశ్య నిత్యపరిశుద్ధరుచిం నిశాయాం ।
 రాగాదుపైతి నలినీం రజసాభిజష్టాం
 కిం నామ నాచరతి మన్మథహస్తవర్తీ ॥ 19.69 ॥

సంధ్యాచ్ఛలేన పురుషోత్తమ సాంప్రతం తే
 సైవాధునా భృగుసుతా తమసాం నిహంత్రీ ।
 భూయః సముత్థితవతీ ధృతపుండరీకా
 భోగాయ సాగరగృహద్భువనైకయూనః ॥ 19.70 ॥

చంద్రాతపత్రిదివశైవలినీప్రవాహే
 మగ్నోత్థితాం కమలినీముపసేవమానాః |
 ప్రత్యగ్రభిన్నముకులప్రసృతైః పరాగైః
 ఉత్థాపయంత్యగురుధూపమివోత్పలిన్యః || 19.71 ||

పౌరందరీం దిశమనూరునిబద్ధరాగాం
 దృష్ట్వా తథా పరిణమత్యపరా దిశాఽపి |
 స్త్రీణాం గతానుగతికప్రతిపత్తిభాజాం
 ఖ్యాతం తతో భవతి కామితకామినీత్వం || 19.72 ||

నిద్రాయతే కుముదినీ చిరసంప్రబుద్ధా
 సుప్తా ప్రబోధముపయాతి సరోజినీ చ |
 యామేషు వృత్తిమనయోరధిగమ్య నూనం
 శిష్యాయితం త్వదవరోధనితంబినీభిః || 19.73 ||

మిత్రస్య లుప్తతమసోఽప్యతిరాగభాజః
 సంప్రేక్షణం మమ న యుక్తమితీవ మత్వా |
 మీలత్యసౌ కుముదినీ సహ తారకాభిః
 ప్రాప్తం వ్రతం తదిహ రాజపరిగ్రహణాం || 19.74 ||

ఆమోదయోగమవశాత్ సహసాఽఽశ్రయంతే
 పత్యుస్త్విషాం తవ చ పాదనిషేవణేన |
 క్షిప్తాస్త్యయా హృది గృహీతశుచః క్షితేంద్రాః
 స్వాంతర్నివిష్టమధుపాశ్చ సరోజకోశాః || 19.75 ||

ఆవిస్మృతైరమృతసింధుతరంగకల్పైః
 ఆకేకరప్రియతమాజనదృష్టిభోగ్యైః |
 త్వత్సౌఖశాయనికసూరిగణేన సార్థం
 నిర్వేశయోగముపయామ నిరీక్షణైస్తే || 19.76 ||

అధిగతనిలయానామౌపవాహ్యాద్విపానాం
 మదపయసి వితన్వన్ మజ్జనోన్మజ్జనాని ।
 ప్రవహతి పవమానః స్పందయన్ మందమందం
 పరిణమదరుణిమ్నః పంకజారణ్యకోశాన్ ॥ 19.77 ॥

ఉపవనమధుపానామున్మదస్వైరగీతైః
 తనుమరుదుపదిష్టైశ్చారులాస్వైర్లతానాం ।
 దరవిలులితదానైర్దంతినాం కర్ణతాలైః
 సమయసముచితం తే భాతి సంగీతకృత్యం ॥ 19.78 ॥

హరతి రతివిహరైరర్థవిస్త్రంసితానాం
 యువజనహృదయాని శ్రాంతపంచాయుధాని ।
 ఉపహితగుణమారాదుత్థితాభిర్వధూభిః
 కుటిలనియమితార్గం గుంభనం చూలికానాం ॥ 19.79 ॥

క్షీతిరియమవధూతధ్వాంతనీలోత్తరీయా
 వికసితముఖపద్మా వ్యక్తసంధ్యాంగరాగా ।
 అభిమతకరదానా నిర్వ్యపేక్షా త్వదన్యైః
 అనుభవితుమివ త్వాం దర్శయత్యాత్మరూపం ॥ 19.80 ॥

మధున ఇవ దయాయాః సామరస్యం దధానైః
 కమలవనమనన్యాం కాంతిమధ్యాపయద్భిః ।
 ఫణిపతిరమణీయం దేవ పర్యంకముజ్ఞన్
 పరిణమయ శుభం నః పావనైరక్షిపాతైః ॥ 19.81 ॥

దినముఖమితి నామ శ్రావితః సూతపుత్రైః
 అభజత జితనిద్రో జాగరం యాదవేంద్రః ।
 సరిదపగమకాలే సాధుసంరక్షణార్థం
 మునిభిరివ స ఏవ స్థూయమానో ముకుందః ॥ 19.82 ॥

ధనమివ నిగమానాం ధర్మముత్తంభయిష్యన్
 త్రిజగదనువిధేయం కర్మ నిష్పాద్య సాంధ్యం ।
 సితగుణపరిధానైః సేవితో మంత్రిముఖ్యైః
 అలమకురుత నాథో హైమమాస్థానపీఠం ॥ 19.83 ॥

॥ ఇతి శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
 శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
 యాదవాభ్యుదయే మహాకావ్యే ఏకోనవింశః సర్గః ॥

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే ।
 శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ॥